

УДК 378.1.09

Дем'янчук Олена Олексіївна

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедра педагогіки й андрагогіки

КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради
м.Житомир, Україна
alena-demja@rambler.ru

Адамович Ірина Валентинівна

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедра педагогіки й андрагогіки

КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради
м.Житомир, Україна
adamovich-irina@ukr.net

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ГНОСТИЧНИХ УМІНЬ МОЛОДИХ ПЕДАГОГІВ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПЕРІОД ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Анотація. Статтю присвячено актуальній проблемі педагогічного становлення молодих педагогів. Вдосконалення процесу професійного становлення молодого вчителя вимагає не лише нових ефективних шляхів організації навчально-виховного процесу вищого педагогічного навчального закладу, але і перегляду структури та змісту професійної освіти, професійної адаптації молодого педагога. Також, урахувавши необхідність професійної ідентичності особистості і професії, компетентності та творчості, подальшого розвитку потребують педагогічні вміння молодого вчителя, серед яких важливе місце займають гностичні. Метою статті є висвітлення гностичного аспекту напрацювання умінь у професійно-педагогічній підготовці молодих педагогів на курсах підвищення кваліфікації системи ППО засобами дистанційного навчання. Для досягнення поставленої мети і розв'язання визначеного завдання застосований теоретичний метод – аналіз наукової літератури, синтез, узагальнення, порівняння, систематизація, класифікація, теоретико-структурне моделювання для визначення понятійного апарату, обґрунтування основних положень досліджуваної проблеми й структурне моделювання формування гностичних умінь засобами дистанційного навчання. умови формування педагогічних умінь молодого педагога, а саме його гностичних умінь у процесі підвищення кваліфікації. Визначаються можливості та перспективи запровадження керованого дистанційного етапу для підвищення ефективності освітнього процесу молодих педагогів на курсах підвищення кваліфікації в системі післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: гностичні вміння, умови формування, підвищення кваліфікації, дистанційне навчання.

Вступ. Одним із завдань формування гностичних умінь молодих педагогів в період підвищення кваліфікації в системі післядипломної педагогічної освіти є трансформація теоретичних знань, набутих педагогами у ході професійної підготовки, відповідних гностичних та, загалом, педагогічних умінь, які складають основу персональної пізнавальної діяльності. Освітній процес підвищення кваліфікації визначає наступні завдання: можливість реалізації громадянами конституційного права на підвищення кваліфікації незалежно від особливостей та умов; індивідуалізація освітнього процесу відповідно до потреб, особливостей та можливостей слухачів; його опосередкування шляхом застосування інформаційно-комунікаційних та інноваційних технологій; створення додаткових можливостей для спілкування науково-педагогічних і педагогічних працівників освітнього закладу зі слухачами у межах активного і творчого засвоєння освітньо-професійних програм [8, с.2].

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Проблеми адаптації молодого вчителя науковцями (Т. Кухарчук, С. Овдей) розглядаються в контексті педагогічного спілкування молодого вчителя як фактора професійного становлення (Л. Вовк). Розвиток професіоналізму молодого вчителя в системі післядипломної освіти вивчали Б. Дьяченко, І. Жерносек та ін. Науковцями Н. Лісовою, О. Солодуховою та ін. доповнено розвиток психолого-педагогічної компетентності та адаптації молодих учителів у системі післядипломної освіти. Сучасні підходи до професійного становлення прослідковуються у роботах В. Радул, Ф. Фуллер тощо.

У професійно-педагогічній підготовці вчителів найбільш дослідженими є такі вміння: дидактичні

(Т. Амелюченко, Н. Воскресенська, А. Кендюхова, Н. Максименко та ін.), виховні (С. Вітвицька, О. Дубасенюк, С. Зверева, Г. Кит, Г. Троцько та ін.), проєктувальні (І. Ковальчук, І. Шапошнікова), прогностичні (І. Коновальчук, М. Севастюк), комунікативні (Н. Готгельф та ін.), інформаційні (Н. Царьова). Нами запропонована методика розвитку гностичного аспекту цих умінь. Проте недостатньо вивченою залишається проблема формування гностичних умінь молодих педагогів засобами дистанційного навчання у період підвищення кваліфікації в інститутах післядипломної освіти, що передбачає дослідження їх сутності, структури, визначення педагогічних умов, засобів формування.

Наявна також низка протиріч у системі вищої педагогічної та післядипломної педагогічної освіти між:

– викликами сучасного етапу людської цивілізації, що входить в еру інформаційного суспільства, і недостатнім рівнем розвитку умінь у педагогів ефективно засвоювати, систематизувати, творчо екстраполювати і застосовувати педагогічну інформацію;

– наявністю сучасних методик формування гностичних умінь та ступенем їх упровадження в систему післядипломної педагогічної освіти;

– необхідністю забезпечення процесу становлення творчої особистості вчителя-професіонала, який володіє повним обсягом професійно-педагогічних знань та умінь, творчими способами і прийомами усвідомлення систематизації і трансформації педагогічної інформації, з одного боку, й існуючими стереотипами і традиціями організації підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів, з іншого.

Метою статті є висвітлення гностичного аспек-

ту напрацювання умінь у професійно-педагогічній підготовці молодих педагогів на курсах підвищення кваліфікації системи ППО засобами дистанційного навчання.

Завдання дослідження: Теоретично обґрунтувати умови формування гностичних умінь молодого педагога, у процесі підвищення кваліфікації в системі післядипломної освіти засобами дистанційного навчання.

Методи дослідження: Для досягнення поставленої мети і розв'язання визначеного завдання застосований теоретичний метод – аналіз наукової літератури, синтез, узагальнення, порівняння, систематизація, класифікація, теоретико-структурне моделювання для визначення понятійного апарату, обґрунтування основних положень досліджуваної проблеми й структурне моделювання формування гностичних умінь засобами дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Практична діяльність педагога будується відповідно до особливих законів. При цьому проблеми, з якими стикається вчитель, носять багатоаспектний і цілісний характер, а для їх ефективного розв'язання учитель має синтезувати знання, включити їх до категоріального апарату свого професійного мислення.

Засвоєні теоретичні знання (методологічні, психолого-педагогічні, методичні, професійно-педагогічні) не стають прямо і безпосередньо «керівництвом до дії», а проходять складний процес трансформації у специфічну систему умінь, побудовану відповідно до логіки практичного розв'язання педагогічних задач (оскільки педагогічна діяльність вчителя може розумітися як перманентний процес розв'язання професійно-педагогічних задач). При цьому йдеться про розвинуту, зрілу форму мисленевої діяльності, особливістю якої є те, що вона здійснюється за умов конкретних, цілісних, індивідуально-своєрідних педагогічних ситуацій, а метою – використання загальних психолого-педагогічних закономірностей у конкретних ситуаціях професійної діяльності [3; 5; 7].

Проведений аналіз дозволяє навести такі *параметри наукового професійного мислення спеціаліста*: здатність аналізувати явища навколишньої дійсності та факти у їх цілісності, взаємозв'язки та взаємозалежності; спроможність співвідносити професійні дії із завданнями та результатами конкретної ситуації; здатність здійснювати в єдності аналіз і синтез явищ та процесів, розрізняти істинність та хибність, спостерігати генезис взаємовпливу певних процесів та явищ; здатність використовувати у розумовій практиці всі типи та способи мислення, відмовлятися від існуючих шаблонів і стереотипів, відшукувати нові оцінки, узагальнення, підходи, дії; здатність у теорії та практиці рухатися від абстрактного до конкретного і навпаки, використовувати теорію та нові ідеї в практичному, творчому пошуку; спроможність співвідносити тактичні й стратегічні дії, практично застосовувати логіку наведення фактів та переконливої аргументації в діалозі з іншими; здатність виявляти розумову гнучкість та оперативність.

Мислення педагога як результат його професійного становлення спрямоване на адаптацію загального знання до конкретних практичних ситуацій.

Під час розробки методики формування гностичних умінь у молодих учителів ми спиралися на загальні принципи навчально-виховного процесу, що реалізується в системі післядипломної педагогічної освіти: фундаментальність, цілеспрямованість, науковість, системність, планування, управління, інтеграція теорії та практики в навчання, поєднання

педагогічного керівництва з ініціативою і самостійністю молодого вчителя. Важливо, щоб останній враховував значення та цінність педагогічних умінь, зокрема гностичних. Можна говорити про такі напрями післядипломної педагогічної підготовки [1]: педагогічна деонтологія, філософія сучасної освіти, педагогічна ідеологія, педагогічна синергетика, новітні педагогічні технології.

При цьому психолого-педагогічна і спеціальна перепідготовка педагогів передбачає наявність міжнаочних зв'язків на таких рівнях: 1) методологічному, що спирається на принцип взаємопов'язаності і взаємозумовленості явищ навколишнього світу, в даному випадку на комплексний характер розгляду педагогічних явищ і процесів; 2) змістовому, який передбачає врахування особливостей складу змістового зв'язку психолого-педагогічних і спеціальних дисциплін, способу зв'язку (характеру співвідношення компонентів змісту), його спрямованості (адекватності змісту, змісту мети формування у педагогів педагогічних умінь і навичок); 3) організаційному, що вимагає не тільки узгодженості методичних прийомів і змісту інтегрованих дисциплін, але і наявності системи взаємозв'язаної діяльності всіх учасників освітнього процесу.

Процес підвищення кваліфікації педагогічних працівників в КЗ «Житомирський ОШПО» Житомирської обласної ради забезпечується очною, заочною та очно-дистанційною формами. Усі форми підвищення кваліфікації містять елементи дистанційного навчання. Метою освітнього процесу з використанням дистанційних технологій навчання є підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників системи дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти шляхом застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій [1]. Курс складається з трьох етапів.

Перший етап – організаційно-настановна сесія. Форма навчання – очна.

Основні завдання етапу: ознайомлення слухачів з організацією, порядком і змістом підвищення кваліфікації; проведення занять переважно настановного характеру з метою інформаційного та методичного забезпечення самостійної роботи слухачів; інформування слухачів про основні напрями державної політики в освіті, ознайомлення з передовим досвідом професійної діяльності.

Основний зміст етапу: реєстрація слухачів, вхідне діагностування, організаційно-настановне заняття, навчальні заняття, консультації тощо.

Другий етап – дистанційний. Форма навчання – дистанційна.

Основне завдання етапу: якісне забезпечення та супровід самостійної роботи слухачів з використанням технологій дистанційного навчання.

Основний зміст етапу: керована самостійна робота слухачів з оволодіння змістом навчальних модулів освітнього процесу: суспільно-гуманітарного, методичного; усі види консультування; поточний контроль; створення та підготовка до рецензування випускної роботи «Персональний сайт» [6].

Третій етап – залікова сесія. Форма навчання – очна.

Основні завдання етапу: систематизація знань і умінь слухачів; оцінювання індивідуальної успішності навчання; виявлення ступеня задоволення слухачів результатами підвищення кваліфікації.

Основний зміст етапу: вихідне діагностування, навчальні заняття, консультування, презентація та представлення персональних сайтів.

На усіх етапах підвищення кваліфікації молодих

педагогів створюються умови для використання сучасних інформаційних, комп'ютерних та Інтернет-технологій, які реалізуються у процесі дистанційного навчання як у межах проходження курсу в системі ППО, так і у ході професійної діяльності.

Науково-методичне забезпечення освітнього процесу за очно-дистанційною формою навчання включає:

- методичні рекомендації використання дистанційних технологій підтримки освітнього процесу;
- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів, освітньо-професійних програм і навчально-тематичних планів;
- критерії, засоби і системи контролю якості освітнього процесу.

Очно-дистанційне підвищення кваліфікації забезпечується відповідними нормативними документами [7; 6], науково-методичним, системотехнічним (апаратне, телекомунікаційне, програмне та інформаційне забезпечення), матеріально-технічним забезпеченням освітнього процесу курсів підвищення кваліфікації за означеною формою.

За таких умов процес формування гностичних умінь у молодих педагогів відзначається цілеспрямованістю, диференційованістю, урахуванням потреб, інтересів, здібностей кожного з них. Останнє детермінувало необхідність корегування навчально-виховного процесу, зумовило підвищення його динамічності.

В досліджуваному аспекті підвищення кваліфікації обумовлюється наданням кожному педагогічному працівникові інституційної можливості вибору форм навчання, програм, спецкурсів і факультативів варіативної частини соціально-гуманітарного і професійного модулів, сформованих відповідно до перспективних тенденцій розвитку освіти та реалізованих із використанням сучасних педагогічно виважених ІКТ [2, с. 226].

Формування гностичних умінь молодого педагога на курсах підвищення кваліфікації в КЗ «ЖОП-ПО» уміщує «побудову кожним педагогом власної траєкторії професійного розвитку на всіх етапах професійного становлення, у межах керованого, шугучно та цілеспрямованого створеного простору, у якому розгортається навчально-пізнавальний процес із використанням ІКТ, результатом реалізації якого є гарантоване досягнення педагогом актуального сучасно-значущого рівня професійної, зокрема ІКТ-компетентності відповідно до вимог професійно-кваліфікаційних характеристик педагогічного працівника навчального закладу» [2, с.225]. Відповідно до процесу підвищення кваліфікації визначаються і етапи методики формування гностичних умінь; можливості, що забезпечують очний етап наведено в табл. 1.

Розглянемо можливості очних (настановної та зацікавлюючої сесій) етапів курсів підвищення кваліфікації реалізації означеної методики. Освітній процес здійснюється за наступними формами: навчальні заняття, самостійна керована робота та контрольні заходи. Однією із форм реалізації формування гностичних умінь на очному етапі курсів обрано *лекцію* як вид навчального заняття, призначений, насамперед, для ознайомлення слухачів з основним змістом відповідних модулів.

Використовуються різні типи лекцій, а саме: інформаційна, проблемна, лекція-дискусія, лекція-бесіда, лекція з розглядом конкретних навчальних ситуацій, лекція-діалог, лекція зі зворотнім зв'язком, лекція-прес-конференція тощо. Серед зазначених вище типів лекцій найбільш поширеного застосування набули лекції проблемного характеру, що сприяють

формуванню гностичних умінь молодих педагогів у процесі професійного становлення.

Лекційні заняття перед молодими педагогами розкривають особливості двокомпонентної побудови пояснення матеріалу: вивчення теоретичного матеріалу та навчання способів і прийомів його практичного застосування. Підхід, за якого у теоретичній частині лекційного заняття виклад матеріалу молодим педагогам вимагав одночасного відпрацювання гностичних умінь, уможливив забезпечення досягнення трьох основних цілей: розвитку рефлексії; формування пізнавального інтересу до педагогічної діяльності, гностичних умінь в процесі професійного становлення; набуття професійної мотивації. У співробітництві з викладачем молоді вчителі поглиблюють знання, осягають сутність та особливості гностичних умінь. Формами реалізації формування гностичних умінь молодих педагогів у процесі професійного становлення є лекції-бесіди та семінарські заняття.

Також активно використовуються бесіди та зустрічі з учителями-новаторами, семінари, практичні заняття, «круглі столи», тренінги, контрольні заходи, консультації, самостійна робота. Перевага надається інтерактивним та активним формам організації навчання. Соціально-психологічні тренінги включають широкий спектр методичних форм таких, як тренінги сенситивності, соціально-перцептивні тренінги, рольове навчання, відео тренінг тощо [4, с. 45].

Об'єднувальною фактором *семінарських та практичних занять* є їх загальна орієнтація на висвітлення зазначеної проблеми, спрямованість на її колективне обговорення та акцентованість на потребі формування гностичних умінь молодих педагогів у період професійного становлення. Навчально-виховний потенціал *круглих столів та бесід* реалізується у контексті виховання у молодого педагога почуття відповідальності, збагаченню і удосконаленню навичок професійного спілкування, інтенсифікації пізнавальної активності, гностичної діяльності, що зумовлює виникнення особистісної зацікавленості, формування особистісно значущих якостей. Організовані зустрічі з учителями-новаторами сприяють створенню стимулюючої атмосфери зацікавленості щодо обраної професії вчителя, усвідомленню власних дій та підготовці молодих педагогів до творчої праці. Важливим є також вивчення, узагальнення передового педагогічного досвіду. Тому достатньо креативним способом формування гностичних умінь у молодих педагогів є вивчення та узагальнення досвіду роботи вчителів шкіл; у зазначеному напрямі ознайомлення молодих учителів з інноваційними педагогічними технологіями, які вже реалізуються у практичній діяльності досвідчених педагогів. При цьому виявляється низка нестандартних вирішень, що трансформуються в колективну та індивідуальну творчість. Форми роботи, які тут використовуються – обговорення, діалогове спілкування, ділова гра.

Поточний контроль, який проводиться з метою визначення успішності самостійної роботи слухачів і спонукання їх до регулярної роботи впродовж дистанційного етапу підвищення кваліфікації, здійснюється шляхом тестування слухачів за тестами професійної спрямованості для визначної категорії вчителів. З метою самоконтролю для кожного навчального модуля передбачено запитання самоконтролю.

Особлива увага у зазначеній діяльності надається *консультації* як виду навчального заняття, коли слухач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення щодо положень чи аспектів їх практичного використання у контексті пізнання

Таблиця 1.

Змістова характеристика поетапної методики формування гностичних умінь молодих педагогів у процесі професійного становлення

Етап	Форми та методи формування гностичних умінь	Гностичний зміст діяльності
<i>Адаптивно-пізнавальний етап</i>	<ul style="list-style-type: none"> –Створення ситуації успіху –Діагностика молодого вчителя 	<ul style="list-style-type: none"> –Пізнання педагогом зовнішніх та внутрішніх чинників успішної творчої діяльності, пізнання соціально-педагогічного середовища, суб'єктів освітньої діяльності –Творче самовираження –Активізація творчої діяльності як умова формування внутрішньої мотивації, здатності до саморозвитку –Пізнання стратегій (умов, прийомів) творчої педагогічної діяльності як головного показника педагога-майстра –Пізнання механізму формування внутрішньої мотивації педагогічної діяльності
<i>Репродуктивно-аналітичний етап</i>	<ul style="list-style-type: none"> –Звітування молодого педагога –Ознайомлення з інноваційним, передовим педагогічним досвідом –Наукові розвідки щодо розробки ефективних педагогічних методик –Робота з обдарованими учнями –Аналіз роботи ради наставників з молодими вчителями –Проведення відкритих уроків, їх обговорення –Проектування завдань з розвитку творчого потенціалу учнів –Презентація особистих наробок. –Випуск газети «Молодий вчитель». –Робота у творчих міні-групах –Школа молодого педагога 	<ul style="list-style-type: none"> –Вироблення критичного мислення, пізнання соціально-педагогічного середовища, суб'єктів освітньої діяльності. –Пізнання аспектів власної педагогічної діяльності –Творча наукова діяльність як інструмент наукового пізнання педагогом освітніх реалій. –Пізнання ефективних стратегій педагогічного впливу та суб'єкт-суб'єктної взаємодії на основі еталонної взаємодії з обдарованими учнями. –Пізнання шляхів самопереконання, волевиявлення, проектування педагогом власного життя. –Пізнання педагогом самого себе через аналіз зовнішніх чинників оцінювання його діяльності –Пізнання педагогом соціально-педагогічного середовища, суб'єктів освітньої діяльності –Пізнання педагогом ефективних способів самовираження. –Розвиток рефлексивного аспекту гностичних умінь. –Самопізнання, саморефлексія, самоаналіз, формування гармонійної Я-концепції як принципу самосвідомості та мотиваційного чинника педагогічної діяльності
<i>Конструктивно-рефлексивний етап</i>	<ul style="list-style-type: none"> –Лекція (інформаційна, проблемна, лекція-дискусія, лекція-бесіда, лекція з розглядом конкретних навчальних ситуацій, лекція-діалог, лекція зі зворотнім зв'язком, лекція-прес-конференція) –Семінарські, практичні заняття, круглі столи –Зустрічі із педагогами-майстрами –Тренінги (рольові, ділові ігри, інтелектуальна гімнастика, методи створення оптимального психологічного стану, розвитку сфери чуттів, емпатії, відеотренінги). –Підсумкове анкетування слухачів, атестація 	<ul style="list-style-type: none"> –Трансформація теоретичних знань у гностичні вміння –Пізнання ефективних форм педагогічної діяльності та особистісних якостей педагогів-майстрів. –Розвиток особистісних професійно важливих якостей молодого педагога: емпатії, творчої уяви, рефлексії, оволодіння молодими педагогами гностичними, евристичними, комунікативними вміннями, а також уміннями і навичками діалогового спілкування, розвитку саморегулятивних умінь, сфери чуттів –Пізнання шляхів творчої діяльності як умови сходження до вершин педагогічної творчості та педагогічної майстерності
<i>Творчо-модельований етап</i>	<ul style="list-style-type: none"> –Творчо-пошукова діяльність –«Вісім само-»: навіювання, переконання, контроль, рефлексія, розвиток, реалізація, вдосконалення, оцінювання 	<ul style="list-style-type: none"> –Формування гностичних умінь, пов'язаних із пізнанням соціально-педагогічної реальності. –Формування гностичних умінь творчої діяльності як умови сходження до першин педагогічної творчості та педагогічної майстерності –Формування важливих гностичних умінь щодо творчої педагогічної діяльності.

педагогічної дійсності та всіх учасників освітнього процесу.

Важливим напрямом самостійної роботи молодих педагогів є вирішення проблемних завдань, які спочатку визначені на лекціях-дискусіях, семінарських, практичних заняттях, що дає змогу активно розпочати розгляд цих проблем.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Очний етап освітнього процесу передбачає формування гностичних умінь педагогів з урахуванням ускладнень та інтелектуального збагачення

змісту: від сприйняття теоретичного матеріалу до застосування творчих здібностей у процесі практичної підготовки. Дистанційний етап підвищення кваліфікації передбачає керовану самостійну роботу. Її уможливило використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання. Перспективою нашої роботи є дослідження можливості та переваги використання дистанційної системи підвищення ефективності розвитку гностичних умінь молодих педагогів відповідно розвитку освіти з підтримкою сучасних методологічно виважених інформаційних технологій.

References

1. Areshonkov, V.Y. (2006). Pedagogical bases of self-organization of students of the system of postgraduate pedagogical education]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Zhytomyr: Zhytomyr State University named after I. Franko [in Ukrainian].
2. Kolos, K.R. (2017). *Teoretyko-metodychni zasady proektuvannya i vykorystannya komp'yuterno-oriyentovanoho navchal'noho seredovyshcha zakladu pisyadyplomnoyi pedahohichnoyi osvity* [Theoretical and Methodical Principles of Designing and Using the Computerized Learning Environment of Postgraduate Pedagogical Education Institution]. *Doctoral dissertation*. URL: https://lib.iitta.gov.ua/706426/1/Dis_Kolos.pdf [in Ukrainian].
3. Kovalev, G.A. (1985). *Aktivnoe sotsyalnoe obuchenye. Sostoyanye. Problemy. Perspektivy* [Active social education. Conditions. Problems. Prospects] *Teoriya y praktyka aktyvnoho sotsyalnoho obuchenyya* [Theory and practice of active social learning], 5-15 [in Russian].
4. Kulyutkin, Y.N. (1985). *Psykholohyya obuchenyya vzroslykh* [Psychology of adult learning]. Moscow: Prosveshchenye [in Russian].
5. Oliynyk, V.V. (2001). *Orhanizatsiyno-pedahohichni osnovy dystantsiynoyi osvity i navchannya: orhanizatsiyno-pedahohichne doslidzhennya* [Organisational-pedagogical bases of distance education and training: organizational pedagogical research]. Kyiv: TslIPPO [in Ukrainian].
6. *Polozhennya pro orhanizatsiyu osvith'oho protsesu za ochno-dystantsiynoyu formoyu navchannya v komunalnomu zakladi «Zhytomyrskiy oblasnyi instytut pisyadyplomnoyi pedahohichnoyi osvity» Zhytomyrskoyi oblasnoyi rady. Nakaz KZ «ZHOIPPO» ZHOR vid 03.10.2016 r. № 84-OD* [Regulations on the organization of the educational process for the internally-distance form of study at the communal institution «Zhytomyr Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education» of the Zhytomyr Regional Council. Order of the ZOIPPO from 03.10.2016 № 84-OD. URL: <https://goo.gl/dVvQYH> [in Ukrainian].
7. *Polozhennya pro vypuskn robotu «Personal'nyy sayt» slukhacha ochno-dystantsiynykh kursiv pidvyshchennya kvalifikatsiyi kerivnykh i pedahohichnykh pratsivnykiv KZ «Zhytomyrskyy OIPPO» ZHOR. Nakaz KZ «ZHOIPPO» ZHOR vid 03.10.2016 r. №84-OD* [Regulations on graduation work «Personal site» of the student of full-time distance training courses for managers and pedagogical workers of the ZOIPPO ZHOR. The Order of the ZOIPPO from 03.10.2016 № 84-OD]. URL: <https://goo.gl/ckDtCC> [in Ukrainian].
8. Zabratskiy, M.M. (2007). *Teoretychni problemy profesiyonoho rozvytku vchytelya v systemi pisyadyplomnoyi pedahohichnoyi osvity* [Theoretical problems of professional development of a teacher in the system of postgraduate pedagogical education] *Aktualni problemy psykholohiyi. Psykholohiya navchannya. Henetychna psykholohiya. Medychna psykholohiya* [Topical problems of psychology. Psychology of learning. Genetic Psychology. Medical psychology], 1(10), 83-85 [in Ukrainian].

Список використаної літератури

1. Арешонков В. Ю. Педагогічні засади самоорганізації слухачів системи післядипломної педагогічної освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / В. Ю. Арешонков. – Житомир, 2006. – 20 с.
2. Колос К.Р. Теоретико-методичні засади проектування і використання комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.10 / Катерина Ростиславівна Колос. – Київ. – 2017. – 453 с. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/706426/1/Dis_Kolos.pdf
3. Ковалев Г. А. Активное социальное обучение. Состояние. Проблемы. Перспективы / Г. А. Ковалев // Теория и практика активного социального обучения. – Грозный : Изд-во Грозненского гос. ун-та, 1985. – С. 5–15.
4. Кулюткин Ю. Н. Психология обучения взрослых / Ю. Н. Кулюткин. – М. : Просвещение, 1985. – 185 с.
5. Олійник В. В. Організаційно-педагогічні основи дистанційної освіти і навчання: організаційно-педагогічне дослідження / В. В. Олійник. – К. : ЦППО, 2001. – 270 с.
6. Положення про організацію освітнього процесу за очно-дистанційною формою навчання в комунальному закладі «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради. Наказ КЗ «ЖОІППО» ЖОР від 03.10.2016 р. № 84-ОД. – Режим доступу: <https://goo.gl/dVvQYH>
7. Положення про випускні роботи «Персональний сайт» слухача очно-дистанційних курсів підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР. Наказ КЗ «ЖОІППО» ЖОР від 03.10.2016 р. №84-ОД. – Режим доступу: <https://goo.gl/ckDtCC>
8. Заброцький М. М. Теоретичні проблеми професійного розвитку вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти / М. М. Заброцький // Актуальні проблеми психології. Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Київ–Ніжин : Вид-во НДУ ДС «Міланік», 2007. – Т. 10. – Вип. 1. – С. 83–85.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2018 р.
Стаття прийнята до друку 14.04.2018 р.

Демянчук Елена

кандидат педагогических наук, старший преподаватель
кафедра педагоги и андрагогики

КЗ «Житомирский областной институт последипломного педагогического образования» Житомирской
областной рады
г.Житомир, Украина

Адамович Ирина

кандидат педагогических наук, старший преподаватель
кафедра педагоги и андрагогики

КЗ «Житомирский областной институт последипломного педагогического образования» Житомирской
областной рады
г.Житомир, Украина

МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ ГНОСТИЧЕСКИХ УМЕНИЙ МОЛОДЫХ ПЕДАГОГОВ СРЕДСТВАМИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В ПЕРИОД ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ В СИСТЕМЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. Статья посвящена актуальной проблеме педагогического становления молодых педагогов. Совершенствование процесса профессионального становления молодого учителя требует не только новых эффективных путей организации учебно-воспитательного процесса высшего педагогического учебного заведения, но и пересмотра структуры и содержания профессионального образования, профессиональной адаптации молодого педагога. Также, учитывая необходимость профессиональной идентичности личности и профессии, компетентности и творчества, дальнейшего развития требуют педагогические умения молодого учителя, среди которых важное место занимают гностические. Целью статьи является освещение гностического аспекта наработки умений в профессионально-педагогической подготовке молодых педагогов на курсах повышения квалификации системы ПВО средствами дистанционного обучения. Для достижения поставленной цели и решения определенного задания применен теоретический метод - анализ научной литературы, синтез, обобщение, сравнение, систематизация, классификация, теоретико-структурное моделирование для определения понятийного аппарата, обоснование основных положений исследуемой проблемы и структурное моделирование формирования гностических умений средствами дистанционного обучения. Определены возможности и перспективы внедрения управляемого дистанционного этапа для повышения эффективности образовательного процесса молодых педагогов на курсах повышения квалификации в системе последипломного педагогического образования.

Ключевые слова: гностические умения, условия формирования, повышение квалификации, дистанционное обучение.

Demyanchuk Olena

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer
Department of Pedagogy and Andragogy
Zhytomyr Regional Institute of Postgraduate Teacher Education
Zhytomyr, Ukraine

Adamovych Iryna

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer
Department of Pedagogy and Andragogy
Zhytomyr Regional Institute of Postgraduate Teacher Education
Zhytomyr, Ukraine

METHODOLOGY OF FORMULATION OF GNOSTIC ABILITIES OF YOUNG TEACHERS BY MEANS OF DISTANCE LEARNING IN THE PERIOD OF QUALIFICATION IMPROVEMENT AT IN THE SYSTEM OF POSTGRADUATE EDUCATION

Abstract. The article is devoted to the actual problem of pedagogical formation of young teachers. The improvement of the process of professional formation of a young teacher requires not only new effective ways of organizing the educational process of higher pedagogical educational institutions, but also revision of the structure and content of vocational education, professional adaptation of a young teacher. Also, taking into account the need of the professional identity of the person and profession, competence and creativity, the young teachers need pedagogical skills, among which the gnostic skills occupy a very important place. The purpose of the article is to highlight the gnostic aspect of developing of skills in vocational and pedagogical training of young teachers in advanced training courses for air defense systems by means of distance learning. To achieve the set goal theoretical method has been used – the analysis of scientific literature, synthesis, generalisation, comparison, systematization, classification, theoretical and structural modeling for the definition of the conceptual apparatus, the substantiation of the basic positions of the problem under study and the structural modeling of the formation of the gnostic skills of distance learning means. The conditions of formation of pedagogical skills of a young teacher, namely, his gnostic skills in the process of professional development, are considered. The possibilities and prospects for the implementation of a managed distance step for improving the educational process of young teachers at advanced training courses in the system of postgraduate pedagogical education are determined.

Key words: gnostic skills, formation of conditions, improvement of qualification, distance learning